



საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ვახტანგ VI-ის მონეტა



ვახტანგ VI-ის მონეტა, ქართლის მეფის ვახტანგ VI-ის სპილენძის მონეტები, რომლებიც იქრებოდა მისი ჯანიშინობისას თბილისის სამეფო ზარაფხანაში 1708-09. 1708 წ. დათარიღებული ნახევარბისთიანი მონეტების საშუალო მასა შეადგენს 8,87 გ (მაქს. 9,04 გ, მინ. 8,38 გ), ხოლო 1709 დათარიღებულისა - 8,79 გ (მაქს. 9,16 გ, მინ. 8,20 გ). მათი დიამეტრი საშუალოდ 25-26 მმ. მონეტის შებლებები გამოსახულია მარჯვნივ ან მარცხნივ მცურავი სამანძიანი ხომალდი, გემზე ზემოდან ეშვება მტრედი, რ-საც ნისკარტით რტო უპყრია. ქვემოთ, ზღვის ტალღების ფონზე, მონეტაზე აღნიშნულია მოქრის თარიღი შემდეგი ფორმით - 178 (იგულისხმება 1708) ან 179 (იგულისხმება 1709). ყოველივე ამას გარს აკრავს ხაზოვან-წერტილოვანი რკალი. ზოგჯერ ხომალდის ანძებს შორის აღბეჭდილია ვარსკვლავი, მონეტის ზურგზე კი - სამი („ვნგ“ ან „ვტგ“) ანდა ორი

ასოსაგან შემდგარი მეფის დაქარაგმებული სახელი ქართულად (მხედრული შრითტით), რიც ჩასმულია ორნამენტულ ჩარჩოში. მის გარეთ სპარს. ლეგენდაა: „ფულუსი იქედა თბილისს წელსა 1120“. იქვე გამოსახულია ორი თევზი, რ-ებიც ერთმანეთის საპირისპიროდ მიცურავს (ზოდიაქოს ნიშანი). მონეტებზე მათი მოქრის თარიღი აღნიშნულია როგორც ქრისტ. წელთაღრიცხვით, ასევე ჰიჯრით, რაც ჰირველი შემთხვევაა ქართ. ნუმიზმატიკის ისტორიაში. ამ მონეტების გამოშვებით თბილ. ზარაფხანაში განახლდა ქართულწარწერიანი ლითონის ფულის მოქრა, რაც ორ საუკუნეზე მეტხანს შეწყვეტილი იყო. ამით ბაგრატიონებმა დაიბრუნეს სამონეტო რეგალია.

ლოტ.: დ უ ნ დ უ ა თ., დ უ ნ დ უ ა გ., ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი ნ., ფული საქართველოში, II გადამუშ. გამოცემაგამოც. მე-2, თბ., 2003; დ უ ნ დ უ ა გ., დ უ ნ დ უ ა თ., ქართული ნუმიზმატიკა, ნაწ. 2, თბ., 2011; ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი ნ., ვახტანგ VI-ის ღვანჩლის ასახვა საზოგადოებრივ აზროვნებაში, უკრნ. «ისტორიანი», 2013, №9 (33); Кутелия Т., Грузия и Сефевидский Иран (по данным нумизматики), Тб., 1979.

6. ჯავახიშვილი